

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מו.

עין משפט גזר מצוה

מד א ב מיי פ"ו מהל' סוכה הלכה יג סמג עשין מג טושי"ט א"ח סי' מרסח סעיף א':
 מה ג מיי פ"ט מהל' שבת הלכה כג סמג עשין נט טושי"ט א"ח סי' תל סעיף ז':
 מה ד מיי פ"ו מהלכות מנה הלכה א סמג עשין מ טושי"ט א"ח סי' תשע סעיף ז':

רבינו חננאל

ובחר הכי פסקין והלכתא מיתב יתבינן כולי וימא כסוכה, ברוכי לא מברכינן לישב בסוכה כשאר הימים. אמר ר' יוחנן או שהחינו בשמיני של חג, שהרי חלוק משאר הימים בני דברים, כי בשבעת ימי החג חייב לישב בסוכה, ולגטות לולב, ולגטות המים, מה שאין כן בשמיני, לפיכך רגל אחר חשוב וצריך לומר בו זמן, ואין אומ' זמן בשביעי של פסח, ואם תאמר גם שביעי של פסח חלוק באכילת מצה, שביים שביעי אין חובה עליו לאכול מצה, התם בפסח אינו חלוק, מיום הראשון חובה וזוהי לילה הראשון, ויום שביעי מיום ששי אינו חלוק, מיום הראשון חלוק, והוא לפני פניו אבל בסוכה שמיני חלוק מיום שביעי הוא לפניו, ובשביעי חייב בהשמיני אינו חייב, לימא הא מנחתא סמייעא לר' יוחנן, דתניא הפרים והאילים והכבשים מעבבין כו', עד אמר להן שמיני רגל בפני עצמו הוא, שכשם ששבעת ימים החג טעונין קרבן שיר ברכה ולינה, ואף שמיני טעון קרבן שיר ברכה ולינה.

מיתב כו"ע ע"מא לא פליגי דיתבינן. כלולב לא רתו לתקן כלל שיטלנו הלולב מספק לפי שהוא י"ט ומוקצה לטלטול ומינכר' למילתיה שנהג צו מנהג חול אלכל סוכה פעמים סוכתו עריבה עליו אוכל זה אפי' צי"ע: **גמירי דמאפר קאתו.** צאין מן האפר שזהמותרין רועות שס ולא ישבו בסוכה כל ימי החג ואע"ג דאמרין^(א) סוכת רועים לא היה להם: **הכא** כתיב **כמשפט.** צוולוה כתיב כמשפט והאי בתרא כתיב כמשפט ואין זה כענין האחרים דרצ פפא דלמר צוולוה כתיב פריס וצבאי כתיב פר דקאי אשמיני וכן אהיה דר"ג בר יצחק אלכל לרצ אשי אשביעי קאי דכתיב ציה כמשפט לפי שהוא סוף הרגל וגמר החג ככז רחמנא כמשפט לומר לך זהו משפט של ששה ואין שמיני הצא אחריו כמשפט זה לומר לך כמשפט: **שיר.** פירש צקונט' לא פי' מהו שיר של שמיני וצמקת סופריס^(ב) משמע שהיו אומרים צבית הנקטת נמננא על השמיני ושמה כמו כן היו אומרים הלויים צבית המקדש וכן משמע צירושלמי: **ל"נה.** לזון לילה של מוצאי י"ט ראשון^(ג) דגמירין מפסח דכתיב (דברים טו) ופנית צבוקר והלכת לאהליך ואי אפשר לומר והלכת לאהליך אלכל צחולו של מועד דציוס טוז חייב צראית פניס צנועה אלכל לצוקרו של מוצאי י"ט קאמר והא לא קשיא ליה לילה כל שצעה מי איכא דפשיטא ליה דאיכא דמי שלא הציא חגיגה יוס ראשון והציא בלחד הימים צריך לזון לילה שאחריו אלכל אזמן קשיא ליה ללא אסיק אדעתיה אס לא אמרו דראשונה שיאמרו צבני ועוד משום כוס ואי"מ ותפיקה לוי משום דטעון לילה משום שלמי שמה דאיכא כל שמה דתנן (לעיל דף מ: ב) ההלל והשמחה כל שמה ואפי' צבאר ימות השנה אס הביא קרבן טעון לינת לילה דתני' צספרי (פרשת ראה) ופנית צבקר והלכת לאהליך למלמד שטעונין לילה כלומר כל הזמנים דומיא דפסח אין לי אלכל אלו בלצד מנין לרבות עופות ומנחות ועצים ולצונה שנאמר ופנית כל פירות שאתה פונה מן הצקר ואיך [וצפסח] שני פליגי תנאי צשמעתין וצפרק מי

היה טמא (פסחים ט: ו) וצספרי מפרש טעמא דמ"ד טעון לילה דהרי הוא כעצים ולצונה וי"ל דמשכחת דלא מיימי קרבן ציוס שצא לירושלים כגון דשלח שלמיו מאתמול דנאכלין לשני ימים ועוד דצפ"ק דחגיגה (דף ט. ו) וסא תניא ושמתה צבקר לרבות כל מיני שמחות לשמחה ואמרין צפסחים פרק אלו דברים (דף ע"א) אפי' צכסות נקיה ויין יסן וצבעין אחר לא משכחת לה שמחת שמה כשחל יוס ראשון להיות צצבת משום דבעין צצוחה צצעת שמחה וכי האי גונא אשכחן צירושלמי צפרק שני דציוכרים דתנן וטעונין לילה לאי"ר יונתן צצאין עמהן קרבן צכל יש עמהן קרבן צכל כן טעונין לילה מחמת הקרבן וצפ' דס חטאת (צמח טז דף טז) משמע קצת דטעונין לילה כל צצעת ימי הפסח שכולן חשובין כלילה אחת גבי הא דתנן ר"ט אומר אס צישל צכלי מתחילת הרגל יצשל צו כל הרגל ואמרין צגמרא מ"ט דר"ט א"ר יצחק דלמר קרא ופנית צבקר והלכת לאהליך הכמו עשאן כולן צקר אחר ואע"ג דלא קיימא מסקנא הכי דפרין עלה וכי אין פיגול צרגל וכי אין נותר

ציוס ראשון והציא בלחד מן הימים צריך לזון לילה שללחציו: מאי

לברוכי למ"ד שביעי לסוכה ברוכי נמי מברכינן למ"ד שמיני לזה ולזה ברוכי לא מברכינן אמר רב יוסף נקוט דר' יוחנן בידך דרב הונא בר ביזנא וכל גדולי הדור איקלעו בסוכה בשמיני ספק שביעי מיתב הווי יתבי ברוכי לא ברוכי ודלמא סבירא להו כמ"ד כיון שבידך יו"ט ראשון שוב אינו מברך גמירי דמאפר אתו איכא דאמרי ברוכי כולי עלמא לא פליגי דלא מברכינן כי פליגי למיתב למ"ד^(א) שבעה לסוכה מיתב יתבינן ולמ"ד שמיני לזה ולזה מיתב נמי לא יתבינן אמר רב יוסף נקוט דר' יוחנן בידך דמרא דשמעת' מני רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת ובשמיני ספק שביעי לבר מסוכה יתבי והלכתא מיתב יתבינן ברוכי לא מברכינן אמר ר' יוחנן באומרים זמן בשמיני של חג ואין אומרים זמן בשביעי של פסח וא"ר לוי בר חמא ואיתימא ר' חמא בר הנינא תדע שהרי חלוק בג' דברים בסוכה ולולב וניסוך המים ולרבי יהודה דאמר^(ב) בלוג היה מנסך כל שמונה הרי חלוק בג' דברים אי הצי שביעי של פסח נמי הרי חלוק באכילת מצה דאמר שר לילה ראשונה חובה מבאן ואילך רשות הכי השתא התם מלילה חלוק מיום אינו חלוק הכא אפילו מיום נמי חלוק רבינא אמר זה חלוק משלפניו וזה חלוק משלפני פניו^(ג) (אמר רב פפא) הכא כתיב פר התם כתיב פרים רב נחמן בר יצחק אמר הכא כתיב ביום התם כתיב ובויום רב אשי אמר הכא כתיב יב כמשפט התם כתיב^(ד) כמשפטם לימא מסייע ליה הפרים האילים והכבשים מעבבין זה את זה ורבי יהודה אומר פרים אין מעבבין זה את זה שהרי מתמעטין והולכין אמרו לו והלא כולן מתמעטין והולכין בשמיני אמר להן^(ה) שמיני רגל בפני עצמו הוא שכשם ששבעת ימי החג טעונין קרבן ושיר וברכה ולינה אף שמיני טעון קרבן ושיר וברכה ולינה

מאי

לברוכי. ליצב צסוכה: צרוכי לא מצרכין. דשמיני הוא ואין סוכות עליו והיינו לזה ולזה לסוכה דלא מצרכין לצרכה את יוס שמיני חג עזרת הוה: נקוט דר' יוחנן צידך. דלמר לא מצרכין ליצב צסוכה: גמירי דמאפר קאתו. למדמי מצבותי שהן צאו מן האפר שזהמותרין רועות שס ולא ישבו בסוכה כל ימי החג: דלא מצרכין. ואפילו לרצ יהודה דלמר צבעני לסוכה: דמרא דשמעתא מני רב יהודה בריה דרב שמואל. דליאו אמר משמיה דרב וחזינא ליה דלא עבד כשמעמיה: סדע. דלומר צו זמן לפי שרגל צבני עזמנו הוא: שהרי חלוק. משאר הימים: בג' דברים. אין יושבין צסוכה ואין נוטלין צו לולב ואין מנסכין צו מים כדמתן צנחני' (לעיל דף מ: ב) סוכה וניסוך המים צצעה: ולר' יהודה נמי. דפליג צניסוך ולמר כל שמונה הרי חלוק מיהא צבני דברים: צלוג היה מסך כל שמונה. צבתמי פליג דקאמר ת"ק שלשה לוגין צכל יוס ואילו אמר צכל יוס לוג וקאמר ת"ק צצעה ולא שמיני והוא אומר כל ח' מיום אינו חלוק. דאף י"ט ראשון רשות: זה חלוק משלפניו. שמיני חלוק מיום אתמול צבעני אינו חלוק אללא מן הראשון: הכא כתיב פר והסס כתיב פרים. כל ימי החג קריבים פרים הרבה ומתמעטין והולכין אחד ליום עד יום צבעני שקריבין פרים צצעה וצשמני פר אחד לצדו נמנא שאינו מסדר שאר הימים שהיה [לן] להקריב צו ששה: הסס כתיב וציוס והכא כתיב ציוס. כל ימות החג כתיב צבו וציוס השני וציוס השלישי צכל צשמני כתיב ציוס השמיני חלקו מהן ולא עשאן מוסקי על הראשונים: רב אשי אמר. צבעני כתיב צמספרס כמשפט משמע כמשפט כל קרבנות שאר הימים וצקרבנות שמיני כתיב צמספרס כמשפט עשאן משפט חלוק לעזמנו: לימא מסייע ליה. לר' יוחנן דלמר זמן צשמני: הפרים האילים צכצכסות. האומרים צקרבנות החג לכל יוס: מעבבין זה את זה. אס חסר אחד מן הראשון ליום אין מקריבין: שהרי מתמעטין. מיום אל יוס אלמא לא קפיד עליה רחמנא הלך אף האמורין ליום אין מעבבין: אמרו לו.

אס מתאן אתה למד אף האילים והכבשים לא יעבבו שהרי כולן מתמעטין צשמני דכל ימי החג אילים שנים וצכצכסות י"ד וצשמני אין אחד וצצעה ככשים: רגל צבני עזמנו הוא. ואין קרבנותיו צכלל שאר קרבנות החג ואין למדין הימנו לקרבנות החג: טעונין קרבנות. לעזמן אף זה קרבן לעזמנו ואינו מסדר האחרים: שיר. שהלויים אומרים צקרבנות שמיני אינו מסדר שיר החג ולא פורש לי שיר של שמיני אלכל שיר של חג מפורש צצהליל (למקן דף ט: ב) צינו צוערים צצס כו' הצו לה' כולן רמוזים על עסקי מתנות עניים מפני צזמן אסיפה הוא ועת לינת לקט שכתה ופאה ומעשרות שישמעו מפרשים ויפרישו צצין יפה: וצככה. מפרש ואזיל מאי היא: ולינה. לזון לילה של מוצאי י"ט הראשון צירושלים דגמירי מפסח דכתיב (דברים טו) ופנית צבקר והלכת לאהליך צצ"ט לא קאמר קרא שהרי הוא יוס שחייבו חכמים ליראות צעורה כן פי' צצ"ק דר"ה (דף ה) ליראות צעורה^(א) כדי להביא עולת ראייה ואי אפשר לומר והלכת לאהליך אלכל צחולו של מועד וקאמרין צבקר אלמא חייב לזון מוצאי י"ט צבתך העיר ומי שלא הציא חגיגתו

(א) [למקן מה:] [מענין ג, א.] (ב) [לעיל ח: פסחים ק, א.] (ג) [ליל רצ פפא אמר:] (ד) [למקן מה: חגיגה ז, ר"ה ד: יומא ג, א.] (ה) [עמ"ש רש"י ר"ה ד: צכס מס' סופריס:] (ו) ע"י רש"י, (ז) [לעיל ח: ח:] (ח) [פ"ט ורש"י צצמנו צר"ה ד: הביא דמ"ק,]

תורה אור השלם

1. מנהגים ונספחים לפי לאלו ולכבשים במספרם בפשט: במדבר כז לו 2. ונחמתי ונספחים לפרים לאילים ולכבשים במספרם במשפטם: במדבר כז לג

הגהות הב"ח

(א) גמ' למאן דלמר שביעי לסוכה מיתב: (ב) תוס' ד"ה לילה כו' יוס טוז ראשון בירושלים דגמירין:

מוסף רש"י

מבאן ואילך רשות. שס רזה יול לחול שר צלא להם או להשתנות (פסחים קב) דהכי ליפין לה צפ' בתרא דפסחים (טו) ששת ימים תאכל מנות וציוס השביעי עזרת, מה שביעי רשות אף ששה רשות, לפי שהשביעי צכלל צצעת ימים תאכל מנות היה ואל מן הכלל ללמד שאכילת מנות האמור צו אינו חובה, אללא אס צבת לאכול מה אכילתך מנה ולא חמק, ולא ללמד על עזמנו ילא אללא ללמד על הכלל כולו ילא (ע"ד כו, ב).